- 5. Osnovi perekladoznavstva: Navchalniy posibnik (2008). [Fundamentals of Translation Studies: A Manual]. Chernivtsi: Ruta.
  - 6. Samusev, R.P. (1989). Eponimy v morfologii [Eponyms in morphology]. Moscow: Meditsina.
- 7. Pokrovskiy, V.I. (2001). Entsiklopedicheskiy slovar meditsinskikh terminov. [Encyclopedic dictionary of medical terms]. Moscow: «Meditsina».
- 8. Yakobson R. (1965). Itogi Devyatogo kongressa lingvistov. «novoye v lingvistike» [Results of the Ninth Congress of Linguists. "new in linguistics"; issue four]. Moscow.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Оксана Ріжняк – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української та російської мов Донецького національного медичного університету.

Наукові інтереси: пошук нових засобів викладання дисциплін лінгвістичного циклу іноземним студентам.

Олена Соколовська – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та російської мов Донецького національного медичного університету.

Наукові інтереси: пошук нових засобів викладання дисциплін лінгвістичного циклу іноземним студентам.

Вікторія Краснощок – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української та російської мов Донецького національного медичного університету.

Наукові інтереси: пошук нових засобів викладання дисциплін лінгвістичного циклу іноземним студентам.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Oksana Ryzhniak – Candidate of Philology, Associate Professor of the Department of Ukrainian and Russian Languages of the Donetsk National Medical University.

Scientific interests: searching for new ways of teaching linguistic disciplines to foreign students

Olena Sokolovska – Candidate of Philology, Associate Professor of the Department of Ukrainian and Russian Languages of the Donetsk National Medical University.

Scientific interests: searching for new ways of teaching linguistic disciplines to foreign students.

Viktoria Krasnoshchok – Candidate of Philology, Senior Lecturer of the Department of Ukrainian and Russian Languages at the Donetsk National Medical University.

Scientific interests: searching for new ways of teaching linguistic disciplines to foreign students.

УДК 37.016:811.111

НАВЧАННЯ СТАНДАРТІВ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ В СИТУАЦІЯХ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Тетяна ТРУХАНОВА (Кропивницький, Україна)

e-mail: truhanowa2014@gmail.com

ТРУХАНОВА Тетяна. НАВЧАННЯ СТАНДАРТІВ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ В СИТУАЦІЯХ МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

В статті обгрунтована необхідність навчання учнів старших класів стандартів комунікативної поведінки в ситуаціях міжкультурного спілкування. Автор наводить приклади відеоматеріалів, які використовуються для аналізу невербальної поведінки носіїв мови. Пропонується методика опрацювання таких відео. В межах проблеми розглядається вербальна поведінка комунікантів: практика навчання small talks (невеличких бесід на початку розмови), що доцільно здійснювати у рольовій грі «На презентації». Тексти «Безпечні теми», «Культурні «так» та «ні» у британському суспільстві» дають змогу учням порівняти особливості вербальної поведінки в Україні та в країнах виучуваної мови.

Ключові слова: ситуації міжкультурного спілкування; вербальна/ невербальна комунікація; відео, невеличкі розмови, рольова гра.

TRUKHANOVA Tetyana. TEACHING STANDARDS OF COMMUNICATIVE BEHAVIOR IN THE SITUATIONS OF INTERCULTURAL COMMUNICATION AT THE LESSONS OF ENGLISH

Intercultural communication is exchanging meaningful and unambiguous information across cultural boundaries, becoming more aware of and better understanding not only other cultures around the world, but your own culture and being able to present it in different cross-cultural encounters. The necessity of teaching senior pupils standards of communicative behavior is grounded in the article. The author gives examples of videos which can be used for analyzing nonverbal behavior of native speakers. The methodology of using these videos is proposed. The problem of teaching students some standards of communicative behavior also foresees the practice of using 'small talks'. 'Small talk' is a casual form of conversation that "breaks the ice" or fills an awkward silence between people. In an English-speaking environment it is often better to make a few mistakes than to say nothing at all. The hardest part about making small talk is knowing how to start a conversation unless students know a few opening gambits. There are some useful ways of starting a conversation with a stranger in the article. They are practiced in the role play "At a Presentation". The texts "Safe topics" and "Some British Conversational and Cultural Dos and Don't's" enable students to compare the peculiarities of people's verbal behavior in Ukraine and English-speaking countries. "Safe topics" are considered to be weather and current events. Discussing personal information is not done between people who do not know each other well. Compliments on clothing or hair are acceptable; however, you should never say something (good or bad) about a person's body. Negative comments about another person not involved in the conversation are also not acceptable and so on. To make it easier for students to understand the cultural differences the author prepared some questions of heuristic talk, for example: Can the same rules be applied to us? Do we expect other people to behave with us in the same way, as described in this text?

Keywords: situations of intercultural communication, verbal/ non verbal communication, video, small talks, role play.

Постановка проблеми. Питання міжкультурного спілкування зараз цікавлять багатьох вчених. Очевидно, що викладання іноземних мов не можна уявити без міжкультурної 834

комунікації. Актуальним завданням навчання іноземних мов як засобу комунікації між представниками різних народів і культур полягає в тому, що мови повинні вивчатися в нерозривної єдності зі світом і культурою народів, які говорять цими мовами. Так, С.Г.Тер-Мінасова вважає, що кожен урок іноземної мови — це перехрестя культур, практики міжкультурної комунікації [10, с.24].

Вчені зазначають, що міжкультурна комунікація – це спілкування носіїв різних культур. Взаємодія між культурами – це особливий вид безпосередніх відносин і зв'язків, що встановлюються між двома чи кількома культурами, а також тих впливів, взаємних змін, які проявляються в ході цих відносин [1].

Проблеми навчання міжкультурного спілкування у різних аспектах досліджувало багато вітчизняних і зарубіжних учених (Н. Ф. Бориско, Н. Д. Гальскова, Л. П. Голованчук, О. О. Коломінова, О. Л. Красковська, Ю. І. Пассов, В. В. Сафонова, Н. К. Скляренко, О. Б. Тарнопольський, С. Г. Тер-Мінасова, В. П. Фурманова, D. Buttjes, М. Byram, Ju. Ізтјадіп, С. Кгатсh, Ј. Roche та ін.). Але поки що розкритий лише такий аспект формування міжкультурної комунікації у середній школі як створення проблемних ситуацій для моделювання міжкультурного спілкування на уроці англійської мови [3], що обумовлює актуальність питання методики навчання міжкультурної комунікації у середній школі.

Метою статті ϵ обгрунтування та розробка методики навчання старшокласників стандартів комунікативної поведінки в ситуаціях міжкультурного спілкування. Об'єктом розгляду процес навчання стандартів англомовної комунікативної поведінки в ситуаціях міжкультурного спілкування. Предмет дослідження — методика формування у старшокласників стандартів комунікативної поведінки на уроках англійської мови.

Міжкультурна комунікація передбачає формування міжкультурної компетенції, під якою розуміють володіння комплексом комунікативно релевантних знань як про рідну, так і про інші культури; вміння адекватно використовувати ці знання під час контактів і взаємодії з представниками інших культур [2].

Вважають, що міжкультурній компетенції притаманні три виміри: потреба вивчати культури, порівнювати їх, займатися дослідженнями в іншій культурі [13, с.119].

Комунікація є соціально обумовленим процесом, в якому взаємодія ускладнюється перешкодами — фізіологічними, мовними, поведінковими, психологічними та культурологічними. Вони обумовлені відмінностями менталітетів і національних характерів; розбіжністю в мовних картинах світу; комунікативною асиметрією; діями культурних стереотипів; відмінностями в ціннісних орієнтаціях; розбіжністю культурно-мовних норм; розходженнями в пресупозиціях та фонових знаннях; неоднаковим сприйняттям гумору; розбіжностями в комунікативних стратегіях; специфічними формами і засобами невербальної комунікації, яка використовується в різних культурах [6].

Під час міжкультурної комунікації недостатньо лише володіти спільною мовою спілкування, адже співрозмовники переважно беруть до уваги паралігвістичні фактори, тобто такі невербальні засоби, які супроводжують мовленнєве спілкування (темп мовлення, тембр голосу, типи заповнювачів паузи, рухи тіла, жести, міміка, відстань від співрозмовника тощо). Саме тому для успішного подолання міжкультурних бар'єрів для учнів важливо оволодіти такими основними стратегіями: 1) усвідомити той факт, що бар'єри під час міжкультурної комунікації існують; 2) адекватно використовувати мовні ресурси (словник, граматику, вимову, темп мовлення тощо); 3) приділяти увагу культурним розбіжностям в етикеті; 4) усвідомити розбіжності у вербальній та невербальній комунікації.

Г.В. Елізарова визначає такі теми для навчання міжкультурного спілкування: культура, її форми і зміст; культура країни, мова якої вивчається; релятивний характер культури, психологічні аспекти перебування в іншій культурі та взаємодія з її носіями; моделювання особистої поведінки [5].

В межах тем для міжкультурного спілкування розглядають стандарти комунікативної поведінки в країнах виучуваної мови. Вітчизняні методисти присвятили свої праці стандартам комунікативної поведінки в США [4], розробці моделі організації навчання студентів мовних спеціальностей стандартів англомовної комунікативної поведінки [7],

функціональній спрямованості невербальних засобів комунікації у навчальному процесі [8], навчанню студентів комунікативного етикету [9].

Зараз нескладно знайти матеріал для навчання стандартів комунікативної поведінки. Наприклад, особливості невербальної поведінки розглядаються в таких матеріалах як: «How to Speak English WITHOUT Using Words. 12 British Hand Gestures» [14], American Culture Shock: Other American Hand Gestures [13], вербальна та невербальна поведінка 'Culture in Verbal and Non verbal Communication' [15] та інші. Але студентам через брак досвіду іноді важко оцінити рівень складності матеріалу і його відповідність рівню комунікативної підготовки учнів. Для запобігання таких помилок варто обговорювати в групі це питання. Як правило, 5-тихвилинного обговорення достатньо для визначення, чи підходить матеріал для певного класу. Потім студентам необхідно визначитися, чи потрібна учням підготовка для сприйняття обраних матеріалів.

Наводимо приклад опрацювання відео «Checking into a hotel».

Tapescript.

Receptionist: Good morning. Welcome to the Transnational Hotel. What can I do for you? Sanders: Good morning. My name is Tom Sanders. I have a reservation for a single room for three nights.

- R.: All right, Mr. Sanders. Let me pull up your reservation. I can't seem to find a record of your booking. Did book the room directly through us or did you use a hotel reservation service or a travel agent?
- S.: I booked it directly through you. I've already also paid a deposit on me first night. I have a reservation number if it helps.

R.: Yes, sure etc.

Пропонуємо покрокову методику опрацювання відео.

- 1. Учні проглядають відео без звукового супроводу і відповідають на запитання: In your opinion how nice is the receptionist and how does she treat the guest? Do the receptionist and Mr.Sanders use any gestures? What about facial expression?
- 2. Учні проглядають відео зі звуковим супроводом і відповідають на запитання: Do they use any words of politeness to sound mellifluously? Do you think they are polite? Why do you think so? Prove it.
- 3. Далі учні працюють з діалогом згідно методичних вимог (реалізація аналітичного етапу): ознайомлення з новою лексикою (в тому числі увага приділяється мовним особливостям діалогу), відпрацювання техніки читання, контроль розуміння прочитаного.
  - 4. Драматизація діалогу.
  - 5. Створення власного діалогу.

Наводимо ще один приклад, розроблений студенткою 4 курсу на основі відео 'Shopping for clothes'.

Після перегляду відео вчитель пропонує учням відповісти на запитання.

Task 1. Watch the video and get ready to answer the questions:

- 1. How does a seller meet a buyer at the English store?
- 2. Are the English polite?
- 3. What gestures and facial expressions are displayed by the seller and the buyer?
- 4. Is the behavior of the English in a store similar to the behavior of Ukrainians? What differences did you notice?

Task 2. Make up and act out dialogues, simulating the behavior of representatives of a particular country according to the following situations:

- 1. The seller is an Englishman, the buyer is a Ukrainian.
- 2. The seller is a Ukrainian, the buyer is an English woman.
- 3. Both a seller and a buyer are Englishwomen.
- 3 метою формування стандартів комунікативної поведінки учнів середньої школи варто застосовувати практику навчання невеличких бесід (small talk).

3 цією метою учням пропонується такий текст [16].

Small talk

Small talk is a casual form of conversation that "breaks the ice" or fills an awkward silence between people. In an English-speaking environment it is often better to make a few mistakes than to say nothing at all. When and why do people use small talk? To break an uncomfortable silence, for instance, at a party or any other social event among guests who do not know each other very well. You may not feel like chatting with anyone at a party, but it is rude to just sit in a corner by yourself; To fill time the first time you see or meet someone on a given day. For example, if you see a coworker in the lounge you might say hello and discuss the sports or weather. However, the next time you see each other you might just smile and say nothing; During a break in a meeting or presentation when people mingle (walk around in a social setting and talk to a variety of people); Some people make small talk in order to be polite. After someone introduces you to another person, you do not know anything about them, so in order to show a polite interest in getting to know them better, you have to start with some small talk; It is so common to make small talk when you are waiting for something, for instance, in a doctor or dentist's waiting room, or in queues at the grocery store. At the office, people make small talk in elevators or lunchrooms and even in restrooms, especially if there is a line-up. The hardest part about making small talk is knowing how to start a conversation unless you know a few opening gambits, of course! Here are some useful ways of starting a conversation with a stranger:

Nice day, isn't it?

Horrible weather we're having.

It looks like it's going to snow.

Did you order this sunshine?

Nice day to be outside, isn't it?

Excuse me, is anybody sitting here?

So, how do you know Justin?

Have you tried the cakes that Sandy made?

Pretty nice place, huh?

Did you catch the news today?

Did you hear about that fire on Fourth St?

What do you think about this transit strike?

I read in the paper today that the Sears Mall is closing.

I heard on the radio today that they are finally going to start building the new bridge.

Say, don't I know you from somewhere?

Sorry, I couldn't help overhearing – did you mention something about...

Didn't think it would be so busy today.

Task 1. Preparing for a discussion [11, c.13]

- Think of some situations where you would use each of these opening gambits.
- Decide with your teacher when they would be appropriate and what you might say next.
- Do Ukrainians start conversations with strangers in line-ups, in shops, in buses?
- Does it depend on the age of people? What does it depend on?
- What are the most frequent Ukrainian conversation opening gambits?

Task 2. At a Presentation. Imagine you are at a presentation with the rest of the class. At a presentation everyone chats for a few minutes to one guest, and then is expected to circulate and move on to another guest. If you have talked to at least 7 people, your party was quite enriching!

Now stand up and have a party. It is called "mingling" when people walk around in a social setting and talk to a variety of people. Talk to as many people as possible. Use discussion gambits to start a conversation.

Have a party. Try different ways of beginning the conversations. This will build up your confidence for the real goal – starting conversations *outside* the classroom.

You can end the conversation by saying: Well, it's been nice talking to you, but I really have to go now. Then go to another person and have another short conversation. Continue going from person to person until your teacher tells you to stop. Another way for ending a conversation may be by saying: Well, I've really enjoyed talking to you, but I'd better get going.

And now answer my questions:

- Which opening gambit was most suitable for you to start a conversation?
- Which was used least of all? Why?
- Think of some situations where you would use each of these opening gambits.
- What are the usual discussion gambits for Ukrainians to start a conversation?
- When two strangers meet and start speaking, the conversation usually turns around something that is *here* and *now*. This is like teaching a child to speak you neither speak about the past nor about the future. What did *you* talk about?
  - What are free topics for Ukrainians that we talk with strangers to?

Task. While reading the text "Safe topics", highlight or underline the acceptable and unacceptable topics for a small talk. In the right-hand margin, write a plus (+) for what is right to talk about and a minus (–) for what is not advisable to talk about.

Safe Topics

There are certain "safe" topics that people usually make small talk about. The weather is probably the number one thing that people who do not know each other well discuss. Sometimes even friends and family members discuss the weather when they meet or start a conversation.

Another topic that is generally safe is current events. As long as you are not discussing a controversial issue, such as a recent law concerning equal rights, it is usually safe to discuss the news. Sports news is a very common topic, especially if a local team or player is in a tournament or play-off or doing extremely well or badly. Entertainment news, such as a celebrity who is in town, is another good topic. If there is something that you and the other speaker have in common, that may also be acceptable to talk about. For example, if the bus is extremely full and there are no seats available you might talk about reasons why. Similarly, people in an office might casually discuss the new paint or furniture. There are also some subjects that are not considered acceptable when making small talk. Discussing personal information such as salaries or a recent divorce is not done between people who do not know each other well. Compliments on clothing or hair are acceptable; however, you should never say something (good or bad) about a person's body. Negative comments about another person not involved in the conversation are also not acceptable. You do not talk about private issues either, because you do not know if you can trust the other person with your secrets or personal information. Also, it is not safe to discuss subjects that the society deems controversial such as religion or politics. Lastly, it is not wise to continue talking about an issue that the other person does not seem comfortable with or interested in.

Some British (Middle Class) Conversational and Cultural Dos and Don'ts

Task. In groups, read about conventional British standards of conduct and think about the instances of behaviour in Ukraine. Can the same rules be applied to us? Do we expect other people to behave with us in the same way, as described in this text?

- 1. Do not ask: how much someone earns; how much something they bought costs; personal questions, such as how old someone is or whether they are married; do not mention toilet and sex too openly; do not respond to "How are you?" by starting to talk about your headache or digestion problems.
- 2. In conversation there is very little simultaneous talk or overlap between two speakers; some interruption is allowed, especially to ask for repetition and explanation, but too much is considered impolite.
- 3. Silence is to be avoided; a question should be followed by answer without any delay; talking very little, not initiating topics, or giving very brief answers may imply unfriendliness or a lack of interest.
- 4. Apart from between close friends or family, avoid direct criticism, bluntness and heated emotions.
- 5. Politely performed negative answers, polite disagreement and conveyance of bad news are accepted (unlike in some oriental cultures).
- 6. Going off the point is not encouraged; try to be concise, direct and to-the-point; objectivity and truth are expected in most circumstances; avoid boasting; the natural reaction is to be modest.

- 7. Compliment people, e.g., on a new dress, hairstyle, etc., and respond to others' compliments by thanking them or being modest.
- 8. Do not say "Good appetite" before starting to eat (the French "Bon appetite' is used but not commonly); after a meal say "thank you" and compliment the host or hostess on the food.
- 9. Say "Excuse me" after sneezing (other people might say "Bless you"); blowing one's nose in public is accepted, but belching and spitting are not.
- 10. Indicate that you are listening with frequent but not constant reactions, e.g., nodding, encouraging noises and phrases; make sure there is a regular eye contact with your communication partner.
  - 11. Smile a lot; it is considered polite behaviour.
- 12. Avoid physical contact, except for shaking hands; there is hardly any kissing as a greeting except between family and friends; do not get too close and leave enough personal space; say "Excuse me" if you brush past somebody even if you do not actually touch the person.
  - 13. No loud shouting, snapping fingers or clapping hands to call the waiter in a restaurant.
  - 14. Be on time and not early or late [11].

Отже, завдяки запропонованим вище завданням учні навчаються стандартів комунікативної поведінки, набувають навички ефективного спілкування, що дозволить їм не лише спілкуватися в країні виучуваної мови, а також бути в змозі представляти свою культуру і краще розуміти культуру інших країн.

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія, 2004. 342 с.
- 2. Гришаева Л.И., Цурикова Л.В. Введение в теорію межкультурной коммуникации. М: Изд.центр «Академия», 2007. 336 с.
- 3. Гордеєва А.Й. Як створювати ситуації міжкультурного спілкування на уроці англійської мови// Іноземні мови, 2008. № 2. С. 8–11.
- 4. Демиденко О.П. Навчання студентів вищих навчальних закладів економічного профілю стандартів комунікативної поведінки в США// Іноземні мови, 2008. № 4. С. 48-53.
  - 5. Елизарова Г.В. Культура и обучение иностранным языкам. Спб: Каро, 2005. 352 с.
  - 6. Мальцева К. С. Міжкультурні непорозуміння і проблема міжкультурного
- перекладу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук : спец. 09.00.04 "Філософська антропологія, філософія культури" / К. С. Мальцева. К., 2002. 20 с.
- 7. Писанко М.Л. Модель організації навчання студентів мовних спеціальностей стандартів англомовної комунікативної поведінки// Іноземні мови, 2007. № 4. С. 33-39.
- 8. Ставицька Т.Є. Функціональна спрямованість невербальних засобів комунікації у навчальному процесі//Іноземні мови. № 3. 2009. C.15-17.
- 9. Тарнопольський О.Б., Скляренко Н.К. Стандарти комунікативної поведінки у США: Навч. посібник. К.: Інкос, 2003. 208 с.
  - 10. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация. Москва: Слово, 2000. 146 с.
  - 11. Dörnyei Z., Thurrell S. Conversation and Dialogues in Action. L.:Prentice Hall, 1992. 276 p.
- 12. Macianskiene N. English for Intercultural Communication. Kaunas: Vytauto Didziojo universitetas, 2009. 124 p.
- 13. Richards J.C. Curriculum Development in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 321 p.
  - 14. https://www.youtube.com/watch?v=dpT2989K92U/
  - 15. www.OnlineLanguageAcademy.com
  - 16. https://www.viaggiovagando.com/en/2014/06/23/part-culture-play-verbal-non-verbal-communication/
  - 17. http://www.englishclub.com/speaking/small-talk wh.htm

REFERENCES

- 1. Batsevych, F.S. (2004). Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky. [The Basics of Communicative Linguistics]. Kyiv: VC «Akademiya».
- 2. Grishaeva, L.I., Tsurikova L.V. (2007) Vvedenie v teoriyu mezhkulturnoy kommunicatsii [Introduction to the theory of Intercultural Communication]. Moskva:VC «Akademiya».
- 3. Gordeeva, A.I. (2008) Yak stvoruvatu sutuatsii mezhkulturnogo spilkuvannya // Nauchno-metodicheskyi zhurnal «Inozemny movi». [How to create situations of Intercultural Communication // Scientific-methodological journal "Foreign Languages"]. Kyiv.
- 4. Demidenko, O.P. (2008) Navchannya studentiv vuschikh navchalnikh zakladiv ekonomichnogo profilyu standartiv komunicativnoi povedinky v SShA. // Nauchno-metodicheskyi zhurnal «Inozemny movi» [Teaching Students of Economics Departments of Higher Educational Institutions Standards of Communicative behavior in the USA // Scientific-methodological journal "Foreign Languages"]. Kyiv.
- 5. Elizarova, G.V. (2005) Kultura I obucheniye inostrannum yazukam. [Culture and teaching foreign Languages]. St.Petersburg: Karo.

- 6. Maltseva, K.S. (2002) Mizhkulturny neporozuminnya I problema mizhkulturnogo perekladu: avtoref. diss. ... kand. philos. nauk. [Intercultural misunderstanding and the problem of intercultural translation: PhD thesis abstract]. Kviv
- 7. Pisanko, M.L. (2007) Model organisatsii navchannya studentiv movnikh spetsialnostey standartiv anglomovnoy komunikativnoi povedinki. // Nauchno-metodicheskyi zhurnal «Inozemny movi» [The model of teaching students of foreign language departments of higher educational institutions standards of communicative behavior in English // Scientific-methodological journal "Foreign Languages"]. Kyiv.
- 8. Stavitska, T.E. (2009) Funktsionalna spryamovanist neverbalnykh zasobiv kommunikatsii v navchalnomy protsesi. // Nauchno-metodicheskyi zhurnal «Inozemny movi» [The Functional direction of nonverbal means of communication in the teaching process // Scientific-methodological journal "Foreign Languages"]. Kyiv.
- 9. Tarnopolsky, O.B., Sklyarenko, N.K. Standarti komunicativnoy povedinky v SShA. [Standards of the communicative behavior in the USA]. Kyiv: Inkos.
- 10. Ter-Minasova, S.G. (200) Yazuk I mezhkulturnaya kommunicatsiya. [The language and intercultural communication]. Moscow: Slovo.
  - 11. Dörnyei, Z., Thurrell S. (1992). Conversation and Dialogues in Action. London: Prentice Hall.
  - 12. Macianskiene, N. (2009). English for Intercultural Communication. Kaunas: Vytauto Didziojo universitetas.
- 13. Richards, J.C. (2011). Curriculum Development in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.
  - 14. https://www.youtube.com/watch?v=dpT2989K92U/
  - 15. www.OnlineLanguageAcademy.com
  - 16. https://www.viaggiovagando.com/en/2014/06/23/part-culture-play-verbal-non-verbal-communication/
  - 17. http://www.englishclub.com/speaking/small-talk_wh.htm

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Тетяна Труханова – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови та методики її викладання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: методика викладання іноземної мови у середніх навчальних закладах.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Tetyana Trukhanova – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of the English Language and Methods of Teaching at Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, Kropyynytskyi.

Scientific interests: methodology of teaching English as a second language in secondary school.

УДК: 378.013.41

INDIVIDUALIZATION OF PROFESSIONAL TRAINING AS ONE OF THE WAYS OF SOLVING THE PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL PROBLEM OF MODERN HIGH SCHOOL

Yaroslav CHERNIONKOV (Kropyvnytskyi, Ukraine)

e-mail: yarcher78professor@gmail.com

ЧЕРНЬОНКОВ Ярослав. ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО ПІДГОТОВКИ ЯК ОДИН З ШЛЯХІВ ВИРІШЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ВУЗУ

У статті здійснено трунтовний теоретичний аналіз змісту понять «індивідуалізація», «індивідуалізація професійної підготовки майбутнього учителя іноземних мов», «мотивація до іншомовного спілкування» у процесі професійної підготовки у вищих навчальних закладах як психолого-педагогічної проблеми. Автором було фундаментально досліджено зміст та структуру даного поняття; подано власне визначення; запропоновано кілька характеристик мотиваційного елементу вивчення іноземної мови, зокрема:самостійна робота, спілкування через Інтернет, інформаційно-комунікаційні технології, занурення у реальну ситуацію.

Ключові слова: індивідуалізація; індивідуалізація професійної підготовки; індивідуалізація професійної підготовки майбутнього вчителя іноземних мов; психолого-педагогічна проблема; вища школа; основні характеристики індивідуалізації; мотивація до спілкування іноземною мовою; індивідуалізована професійна підготовка; психолого-педагогічний дидактичний принцип; експериментальна складова дослідження.

CHERNIONKOV Yaroslav. INDIVIDUALIZATION OF PROFESSIONAL TRAINING AS ONE OF THE WAYS OF SOLVING THE PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL PROBLEM OF MODERN HIGH SCHOOL

It has been carried out the fundamental theoretical analysis of the content of the concepts of "individualization", "individualization of professional training of the future teacher of foreign languages", "motivation for foreign language communication" in the process of professional training at higher educational institutions as a psychological-pedagogical problem. The author has thoroughly studied the content and structure of this concept; self definition is given; several characteristics of the motivational element of studying a foreign language are offered, in particular: independent work, communication via the Internet, information and communication technologies, immersion in the real situation. The author proposed his own vision of the problem of individualization of the professional training of the future teacher of foreign languages in higher educational institutions, namely, "the psychological and pedagogical didactic principle of constructing such a system of interaction between participants in the process of preparation, which takes into account and uses the individual characteristics of the student, determine the prospects of his further creative development and creative self-development. Through such an organization, in the process of training, each future teacher develops and develops cognitive activity, internal motivation of training, abilities, inclination, social competence and features important for future life". It was noted that in his practice, the teacher should use classes-communication, classes-dramatization, video lessons, occupations-games, occupation-